

פוליגרף בהליך פלילי - בדיקת אמת או שקר של נבדק

האם מכשיר הפוליגרף משמש כראיה קבילה בהליכים משפטיים? האם תוצאותיו חד משמעיות או מהוות ניתוח סטטיסטי? בחדשות אנו שומעים רבות על השימוש במכשיר הפוליגרף כאמצעי לבדיקת האמת, אך יש לדעת כי מדובר בראיה בעלת מעמד משפטי שונה בהליכים אזרחיים לעומת הליכים פליליים. עו"ד אסף דוק מסביר מהו מכשיר הפוליגרף, כיצד הוא עובד, כיצד התוצאות שלו מצביעות על אמת או שקר, מתי תוצאות הבדיקה יכולות לשמש כראיה קבילה או לא ומדוע חשוב להיוועץ בעורך דין פלילי מנוסה טרם בדיקת פוליגרף.

חשיבות אמירת האמת בהליך המשפטי

ידעת האמת הייתה תמיד מטרה ושאפה בעיני המין האנושי במהלך משפטים. בתנ"ך מפורט סיפור שלמה המלך שקבע מי היא האם האמתית של תינוק ששתי נשים טענו שהוא בנם. המערכת המשפטית מבוססת על עדות אמת כדי לקבוע אשמה של אדם ועם השנים פיתחו מערכות משפטיות במדינות שונות שיטות כדי להבחין בדבר אמת או שקר.

אדם מגיב בתגובות פיזיות לשקר, גם אם הוא מנסה בכל מאודו להסתיר זאת. למשל, לא מסתכל בעיני השואל, לחץ דמו עולה, פניו מסמיקות ועוד. עם זאת, כמובן שמדובר בשיטה שהיא תצפית בלבד ויכול להיות מצב שבו אדם דיבר אמת אך נחשד בשקר ולהיפך. הפוליגרף הוא אמצעי מודרני שפותח במאה ה-20 ומטרתו לבדוק תגובות גופניות של האדם על שאלות שנשאל, ולאחר מכן לנתח את תשובותיו לפי פרמטרים סטטיסטיים.

כיצד בנוי הפוליגרף?

פוליגרף מורכב מכמה מכשירים המחוברים לגופו של הנבדק וכל אחד מהם בודק תגובה פיזיולוגית אחרת שלו: שינויים בלחץ הדם של הנבדק, תדירות נשימתו והמוליכות החשמלית של העור ובהתאם מידת ההזעה של הנבדק. כל אחד מהמכשירים הללו מחובר למחט עם דיו הנעה על פני נייר נע. המחט משרטטת קווים על הנייר, בהתאם לתשובותיו של הנבדק ותגובותיו הפיזיות בזמן בדיקת הפוליגרף.

החוקר, אדם שהוכשר בעבודה עם מכשיר הפוליגרף, מחלק את שאלותיו **לשלושה סוגים**: א. שאלות ישירות לעניין הנבדק, ב. שאלות כלליות ו- ג. שאלות שאין לנבדק קשר אליו. הנבדק עונה בכן או לא. המטרה היא לא לוודא אם הוא מתרגש בזמן הבדיקה, אלא להשוות בין תגובותיו לשאלות השונות ששואל החוקר. החוקר בודק שינויים בלחץ הדם, בתדירות הנשימה ובמידת המוליכות החשמלית של עור הנבדק כאשר נשאל שאלות ישירות בהשוואה לשינויים שהתחוללו בגופו כאשר ענה על שאלות שאין לו קשר אליהן. אין מדד אובייקטיבי הקובע אם אדם דובר אמת או לא, אלא ההשערה על האמת והשקר נובעת מהשוואה בין התגובות הספציפיות שלו לשאלות השונות. למשל, אם הנבדק נשאל לשמו והתגובה הפיזית שלו מסוימת, היא מושווית לתגובתו על שאלה אם ביצע את העבירה או לא.

לאחר שענה על שאלות, עובר הנבדק מבחן קלפים. על הנבדק לבחור מספר, אך לומר "לא" על כל קלף שיוצג לפניו ויישאל אם זה הקלף שבחר. בכך יאמר שקר על אחד מהקלפים והחוקר יוכל להשוות את תגובותיו הפיזיולוגיות בעת אמירת השקר על הקלף לתשובותיו על הנשאלות שנשאל לפני כן. לאחר מכן שואל הנחקר שנית את השאלות הקשורות לעבירה ומשווה את כל התוצאות.

תוצאות פולִיגרף כראיה במשפט

יש מדינות שאוסרות על שימוש בפולִיגרף כאמצעי חקירה. בארה"ב, כל מדינה רשאית להחליט על קבילות תוצאות הבדיקה. בשנת 1981 החליטה ועדה שמינה שר המשפטים בישראל כי תוצאת בדיקת פולִיגרף תוכל לשמש כראיה קבילה במשפט אזרחי, אך לא במשפט הפלילי. בדיקת פולִיגרף מבוססת על תוצאות סטטיסטיות ואינה שיטה חד-משמעית לאמירת אמת. מחקרים שנערכו על אמינות תוצאות הפולִיגרף מעידים על אחוזי דיוק של 70% ונחקרים הודו שהצליחו לשטות במכשיר, אם כי הדבר קורה לעיתים נדירות. שופטים עלולים להיות מוטים ממידע על כך שנאשם הסכים או סירב להיבדק על ידי פולִיגרף, ובכך להטות את תוצאות החלטתם. משום כך הפולִיגרף נתפס כדרך חקירה ולא כמכשיר בלעדי המסוגל להצביע אם הנבדק דובר אמת או לא.

התנאים לקבלת תוצאות בדיקת פולִיגרף הם שהצדדים הסכימו מראש על עריכת הבדיקה ותוצאות הבדיקה הן חד-משמעיות. בהתאם לך רשאי בית משפט לקבל את התוצאה בהליך אזרחי. למשל, עובד שחתם על הסכמה לבצע את הבדיקה לבקשת המעסיק.

מתי כן אפשר להשתמש בפולִיגרף בהליכים פליליים?

לפולִיגרף יש ערך בהליכים פליליים בעיקר בהליכי מעצר. על השופט להכריע אם יש יסוד סביר לביצוע עבירה פלילית ועליו להיעתר לבקשת המשטרה להאריך את מעצרו של נחקר לשם השלמת החקירה. בהחלטה זו רשאי השופט להסתמך גם על ראיות שאינן קבילות, כולל בדיקת פולִיגרף. בהליכים אלו מקבלים השופטים תוצאות פולִיגרף כראיה וגם מתחשבים בנתון אם החשוד הסכים או לא להיבדק בבדיקת פולִיגרף. נתונים אלה יכולים לבסס כנגדו חשד סביר לביצוע העבירה, אך כאמור לא ישמשו כראיה קבילה במשפט עצמו.

כמו כן חוק השב"כ מתיר לשירותי הביטחון הכללי ביצוע של בדיקות פולִיגרף כאמצעי לסינון ביטחוני.

חשיבות ההיוועצות בעורך דין פלילי טרם בדיקת פולִיגרף

השימוש בפולִיגרף בישראל לא מצריך רישוי מסודר וכל אחד רשאי להכריז על עצמו כמומחה לפולִיגרף. יש אמנם כמה איגודים הפועלים בתחום והחברות בהם מותנית בקריטריונים מקצועיים. עם זאת, יש לזכור שהתחום אינו מוסדר בחוק ולכן עליכם לקבל הדרכה בכל מקרה שאתם נדרשים לבצע בדיקת פולִיגרף.

על עורך הדין הפלילי לוודא אם הדרישה בכלל מוצדקת או מהווה טריק מטעם החוקרים להלחץ אתכם. כמו כן העו"ד יכול להפנות אתכם למכון פולִיגרף אמין ומקצועי ובכך למנוע מכם בזבוז כספים וזמן. לפעמים אנשים מתנדבים בעצמם לבצע בדיקת פולִיגרף כדי להוכיח את חפותם, אך כאמור התוצאות אינן ראיה קבילה ואתם עלולים למצוא עצמיכם אשמים גם אם בבדיקת הפולִיגרף יצאתם דוברי אמת.

תוצאות הפולִיגרף יכולות לשמש כראיה במשפט אזרחי אך אינן משמשות כראיה קבילה במשפט הפלילי. עם זאת, אפשר להשתמש בנתונים בהליכים מסוימים גם במשפט הפלילי, למשל החלטה אם להאריך מעצר או לא. מומלץ לקבל ייעוץ משפטי מקצועי בכל הקשור לבדיקת פולִיגרף כדי לעבור את ההליך בדרך הטובה ביותר עבורכם.

בכל מקרה ובו אתם חשודים או נאשמים בביצוע עבירה פלילית, יש להיעזר בעו"ד פלילי מנוסה שיידע כיצד לנווט בין האפשרויות השונות שהחוק מאפשר לו. יש לבדוק בזהירות את עבודת המשטרה, לבדוק את אמינות המתלונן ולוודא היטב מהו סעיף העבירה שבו אתם מואשמים ומה משמעותו. כדאי לדעת ששינוי סעיף יכול להיות קריטי למהלך המשפט ולתוצאות המתקבלות בו.

07/04/2020

077-5006206

052-6885006

פוליגרף בהליך פלילי - בדיקת אמת או שקר של נבדק

הדין הפלילי סבוך, מורכב ומאפשר טווח פעולה רחב. כמעט כל אחד מהשלבים בהליך הפלילי יכול להוות שלב יציאה ממנו ולהיפך, מניעת יציאה ממנו. היוועצות בעו"ד פלילי הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך הפלילי המתנהל נגדך. עורך הדין שייצג את האינטרסים שלך יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שתואשם או תורשע בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול ההליך הפלילי שנפתח נגדך. בכל מקרה של חשד בביצוע או מעורבות בעבירה פלילית, הצורך בייעוץ משפטי מקצועי הוא הכרחי. עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגדך ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק בכך שסייע לך לגבש גרסה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי.

משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לחשודים ונאשמים בהליכים פליליים מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במגוונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה וזמנת לחקירה במשטרה או הוגש נגדך כתב אישום - פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.